

Regionálne
združenie
obcí
Hornád

Abovský hlásnik

štvrťročník mikroregiónu Hornád

4. ročník, číslo 1

marec 2009

Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Skároš, Sokoľany, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Ždaňa

Dočítate sa:

Príbeh priateľiek zo ZIPPu Nová cyklomapa mikroregiónu
Exluzívna súťaž o erboch Ako sa starajú o naše cesty?

Abovský hlásnik mapoval

Prišlo euro. Udomácnilo sa?

Ešte nezvyknutý Jozef Mato.

Eurá, euráče. A kde sú tie naše koruny? Odovzdali už svoje žezlo? Nezabudnuteľný 16. január 2009.

„Ešte beriete koruny?“ pýta sa Čanianska Božena Drotárová

pri novinovom stánku. „Dnes poslednýkrát,“ dostáva sa jej odpoveď. „Včera našli deti v mištičke päťdesiatihlierníky. Kúpim časopis, aby som ich minula,“ vysvetluje.

pokračovanie na strane 3

Marta Sotáková už euro pozná.

Podľa Evy Demkovej sa na novú menu pripravili viac starší.

Eva Michaľanská z Čane vidí problém len v tiažkom vydávaní.

Ako euro prijali v jedinej banke v mikroregióne?

„Zažili sme aj kuriózne situácie. Ľudia za jediný deň vymenili alebo vložili až 10 000 kusov minci. Prinesli ich napríklad v nákupnom košíku, v špeciálne vyrobených drevených škatuliach či ušitých vreckách,“ aj také má skúsenosti Štefan Šipoš, regionálny riaditeľ Slovenskej sporiteľne v Košiciach, pod ktorého patrí aj čanianska pobočka. Tá bola začiatkom roka otvorená aj počas sviatkov a dní pracovného volna. „Záujem klientov? Veľký. Posilnili sme obsluhu, aby sme predišli dlhším čakacím dobám. Nezriedka klienti naraz menili koruny na eurá nielen pre seba, ale aj pre rodinných príslušníkov a známych. Až do 20. januára nám obchodníci prinášali veľké množstvá minci, niektorí aj dvakrát denne.“

red

Pokladníčka Janka Kováčová a kupujúci Vincent Eliáš v čanianskych potravinárah.

• • • • ako to vidí

Rašenie našich novín

Na pomyselnej mape vydavateľov periodického miestneho tlače v okolí Košíc sú imaginárne vlajočky najhustešie pozapichované akiste v našom miniregione. Po zmene spoločenských pomerov po roku 1989 a mŕtvych pokusoch udržať v okrese Košice - vidieť „okresné noviny“ sa príležitosti chopili obecné samosprávy. Potrebu komunikácie volených orgánov obce s obyvateľstvom stelesňujú už mnoho rokov obecné noviny a kalendáre vydávané v takmer každej tretej obci mikroregiónu Hornád. Niet preto divu, že toto životoschopné podhubie umožnilo vyrašiť regionálnemu periodiku Abovský hlásnik, ktorého v poradí siedme číslo držíte v rukách. Štvrtročník sa má k svetu najmä po zomknutí sa miestnych novinárskej samorastov s trustom Komunikačného domu.

Hlásnik sa po úspešnom roku 2008 stal súčasťou našho života. Navzdory modernejším formám prenosu informácií, akými sú webové stránky šestnásť členských obcí a Regionálneho združenia obcí Hornád, má svoje opodstatnenie. Je „rukopajnejší“ a na rozdiel od internetu sa dostáva do každučkej domácnosti.

Želám Abovskému hlásniku ďalšie obdobie plodného rašenia, redakčnej rade a reaktorom zo Štefánikovej 6 mnoho citlivej pozornosti a tvorej potencie pri mapovaní života vokol nás. Všetkým tvorcom novín hrejivé zadostučnenie v podobe vďačných čitateľov a dopisovateľov.

Nech rok nástupu eura, troch volieb, finančnej krízy a hospodárskej recesie ustojíme čo najlepšie v zomknutí okolo našich novín a pri spoločnom úsilia o rozvoj nášho regiónu.

Mgr. Karol Dzugas,
predseda redakčnej rady AH

Zachránili Dávidovi Ondrušovi život

Šesťdesiat prišlo darovať krv

Vážna dopravná nehoda sa stala druhého septembra 2008 na ceste od Železiarň k Haniske pred bránou číslo 4. Kamión pri odborečovaní doľava nedal prednosť Dávidovi Ondrušovi z Čane. Utrpel rozsiahle zranenia, mal poškodených viacero orgánov, polámanú panvu. Tri týždne bol na transfúzii. Pred Vianocami sa vrátil z nemocnice domov, no nehoda naňom zanechala trvalé následky...

V redakcií nám zazvonil telefón. Môžete v Abovskom hlásníku uverejniť ďakovný list? Zazne-

la otázka. Vypočuli sme si príbeh **Dávida Ondruša**. Vo chvíľach, keď bojoval o život, prebiehal v štyroch obciach nášho mikroregiónu odber krvi. V Čani, Geči, Sokoľanoch a Valalikoch dva týždne chodili darcovia, aby pomohli. Šesťdesiatka darcov, z ktorých 42 vzoriek mohli na transfúznej stanici odobrat, je počet, ktorý tam ešte nemali. Rodina Ondrušová dakuje starostom, darcom, priateľom, známym a aj neznámym. Všetkým, ktorým nebola prosba o pomoc ľahostajná. **red**

Výhra sporu s Košicami - nový začiatok

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach nadobudol právoplatnosť 11. novembra 2008. Sokoľany na základe neho vyhrali dlhorocný spor s Košicami o pozemky, na ktorých stojia železiarne. Išlo o určenie hranice katastrálneho územia obce. V osiemdesiatych rokoch ho bez súhlasu občanov nesprávne prideľili ku katastru Košíc, zatiaľ čo pôvodne ku katastru Sokolian. Vítazstvom získa obec z daní ročný príjem takmer 581 tisíc eur (17,5 milióna Sk).

Vytrvali jediní

V roku 1996 sa spojilo pätnásť obcí a požiadali mesto Košice o pri-

rov v prospech mesta. Nový geometrický plán schválil Katastrálny úrad mesta Košice i Košice – okolie. Následne sa rozhodlo, že na základe širšieho zákona a neprávom odobratého územia sa má vrátiť kataster do obce. Mesto sa odvola, ale Krajský súd potvrdil rozhodnutie Katastrálneho úradu Košice – okolie. Potom sa mesto odvola na Najvyšší súd, ten ale vydal rozhodnutie, že kataster prináleží Sokolianom. Mesto urobilo kvázi procesnú chybu, ale veril som, že Najvyšší súd musí potvrdiť naše právo,” prezradil nám starosta obce **Ing. Tomáš Suchý**.

Peniaze by mali Sokoľany uvidieť už tento rok. Ako ich využijú? „Prvá

Sokoľany opeknnejú

navrátenie pôvodného katastra do svojej správy. Čas ubiehal. Bolo treba doložiť geometrické plány a rôzne dodatky. To nakoniec niektoré obce odradilo. Sokoľany však vytrvali. Proces prebiehal kontinuálne, cez mnoho odvolaní, objavovali sa nové podklady. Vzhľadom na to, že katastrálny úrad neakceptoval geometrický plán v rozsahu pôvodnej výmery katastra obce Sokoľany, museli ho prepracovať.

„Urobili sme všetko, čo bolo treba. Vzdali sme sa 45 - tich hektá-

by mala byť jednoznačne kanalizácia. Keď sa nám podarí vybaviť úver, pustíme sa aj do športovo – rellačného centra. Aby veci išli paralelne. Potom sa pripravia podmienky pre digitalizáciu. Obecný úrad je tiež tridsaťročná stavba. To, čo je dôležité, urobíme prvé a postupne pôjdeme dalej,” delí sa o informácii starosta Sokolian. Športovo – rellačné centrum by malo slúžiť nadšencom bowlingu či squashu, na stretnutie širšieho okolia.

Opečú vola

„Keď vyniesli rozsudok, slúbil som, že sa bude pieciť vôle. Na obecnom zastupiteľstve je schválené, že 13. júna to oslávime. Myslím, že to bude pekná velkolepá slávnosť,” informoval nás Ing. Suchý.

A čo hovoria na novú budúcnosť

dobový spôsob boja, presunov, velenia či dokonca varenia.

Ako Abovskému hlásniku povedal predseda klubu „Krasnogvardejci“ **Ing. Vladimír Kost:** „Chceme upriamíť pozornosť na neprávom opomínané boje v Skároši a okolitých obciach. Oveľa známejší je totiž Dargovský priesmyk a tamojšie prudké boje, čo je však iba polovica vojnového príbehu.“

Organizátori si preto dávajú záľažať na historickej a technickej presnosti. V spolupráci s historikmi verejnosti predstavia hlbší pohľad na uvedené boje, a to tou najprístupnejšou formou – živým vystúpením.

Juraj Korpa, foto: archív Klubu vojenskej histórie

Klub vojenskej histórie Krasnogvardejci funguje od roku 2005 preto, aby sa na zlo vojny nezabudlo.

Sokoľany opeknnejú

samotní občania? **Eva Fodorová:** „Každý v dedine sa teší. Privítali by sme kanalizáciu a tiež vynovenie kultúrneho domu.“ **M. Semanová** sa pripája: „Zišla by sa nám krajšia obec. Keď budeme mať tie peniaze, budeme sa mať lepšie. Urobia nám aj lepšie cesty.“

Katarína Šimková
foto: autorka

• • • • oprava

V minulom čísle Abovského hlásnika sme v článku Odpadu ako tisíc ázjiských slonov nesprávne uviedli, že finančné zdroje na vyčistenie potoka v Sokoľanoch boli získané cez environmentálny fond. Informácia bola mylná. Projekt financovala obec. Za vzniknutú chybu sa ospravedlňujeme. **red**

Dane za pozemky, na ktorých stojí oceliarsky gigant, zmenia Sokoľanom tvár.

Prezident SR na pracovnej ceste v okrese Košice - okolie

Navštívil aj nás mikroregión

Tridsiateho januára neboli deň ako ostatné. V piatkové popoludnie zavítal do Čaní už po druhýkrát prezident Slovenskej republiky **Ivan Gašparovič**. Prvý raz 26. mája 2005.

Po prívitaní starostom **Michalom Rečkom** pred obecným úradom ho už čakala miestnosť plná zástupcov 114 – tich obcí okresu Košice – oko-

Hľava štátu v Čani.

lie. Počas asi dvojhodinového programu sa hľava štátu s hostami – prednóstom Obvodného úradu Košice - okolie **Jánom Sabadošom**, predsedom Košického samosprávneho kraja **Zdenkom Tre-**

buľom, predsedom výboru NR SR pre financie, rozpočet a menu **Jozefom Burianom** – zamerala v príhovoroch i diskusii na otázky členstva v Európskej únii a krízu, postavenie národnostných menšíň, energetiku, zdravotníctvo, úrady, odpady i sociálne veci. Starostovia sa živo zaujímali, aký je názor najvyššieho štátneho predstaviteľa na využitie geoložísk – pýtal sa štatutárny zástupca obce Bidovce **Viliam Bačo**, rómsku otázku načala **Anna Bombárová**, starostka z Keceroviec. Starostka Perína **Adriena Baranová** otvorila tému nového zákona o sociálnych službách. Predseda Regionálneho združenia obcí Hornád a starosta obce Ždaňa **Ján Kokarda** sa sputoval na čerpanie eurofondov.

Na záver návštevy na obecnom úrade skončila hľava štátu v objatí folklórnych skupín z nášho mikroregiónu. Predvedli sa Mažoretky - Mažoretky z Vyšnej Myšle, súbor Hutčanka z Vyšnej Hutky, Pavol Oravec z Gyňova s opernou áriou, Mandelinka z Košickej Polianky s textom ušitým pre návštevu prezidenta, deti zo ZŠ Čaňa s tancom na pieseň Pátá a folklórny súbor Domovina z Čaní. Stretnutie s prezidentom si nenechali ujsť ani občania. V čanianskej kinosále sa ich zišlo hojne. Venovali sa témam ako sociálna politika, vyvlastňovanie majetku, plynovej kríze i problematike priemyselných parkov a zamestnanosti.

Pohľad na diskutujúcich starostov.

Interview Abovského hlásnika s prvým mužom

• Pán prezident, v čom vidíte možnosti rozvoja prímestských obcí – najmä pri Košiciach?

Myslím si, že je tu dosť možností, ktoré by sa dali pretaviť do nových pracovných miest. Boli sme pozrieť priemyselný park, ktorý sa nachádza tu nedaleko v obci Kechnec. Som presvedčený, že aj geotermálne pramene by sa dali využiť pre tvorbu nových pracovných miest. Tie by mohla priniesť aj spoluprácu s vyšším územným celkom či príchod nových investorov.

• Ako sa vám páčil kultúrny program na obecnom úrade v Čaní?

Zaujímavé. Som veľmi rád, že sa ľudia dokážu zmotivizovať a tešiť z toho, čo predvádzajú nám ostatným.

• Je o vás známe, že hráte na fujare. Kedy ste sa k tomuto nástroju dostali? Hrávate len doma alebo aj oficiálnym návštevám?

Veľmi dávno, keď som bol chlapec, náhodou som našiel u starej mamy na povale fujaru. Patrila starému otcovi. Niekedy si zahrám, keď mám dobrú náladu. Väčšinou, keď som s kamarátmi na festivale ľudového umenia.

Pán prezident, ďakujeme za rozhovor.

Katarína Šimková

foto: Marián Garaj, Miroslav Bačenko

Pre prezidenta si prichystali program najlepšie súbory z celého mikroregiónu.

Prišlo euro. Udomácnilo sa?

dokončenie zo str. 1

„Zvykneme si. Niektorí ľudia ešte majú ľahkosť, ale už vedia, čo im vydáme. Čakala som horšie. Chodím po dovolenkách, takže euro už poznám. Akuráta ma zarmútilo, že niektoré noviny zdraželi zaokruhlením nahor. Ved' centy sú na to, aby sme ich vydávali;“ porozpráva rozčarovaná predavačka **Mária Hrivnáková** o „drobniakoch“, mimochodom vyrabenných na Slovensku v Kremnici – zrejme v najstaršej mincovni na svete. Do autobusu nastupujú ľudia. Väčšinou platia prostredníctvom čipovej karty. Nájde sa aj pár takých, ktorí vytahujú euromince.

O korune ani chýru, ani slychu.

O pol ôsmej ráno vchádzame do jedného z obchodov v Čaní. Chvíľu sledujeme dianie. Nájde sa ešte nejaká tá kórunka alebo ju už euro úplne nahradilo? „Počas posledných dní zákazníci platia už len eurami. Po Novom roku používali aj koruny. Máme dobré pokladne, takže sme prechod na novú menu zvládli bez problémov. Vela drobných mincí sa rýchlo rozkotúla,“ konštatovala pokladnička **Janka Kováčová**. Nakupujúci **Vincent Eliáš** nám hľadá prehrádzá: „Včera som minul posledné koruny, našli sme ich pri prani. Kúpili sme päťštvrtovacích balíčkov, nemáme novou

menou žiadne starosti. Keď ešte prídu euro-peňaženky, peniaze si roztriedime.“

Slovenská koruna sa vytráca z peňaženiek. Nechajú si ju však aspoň na pamiatku? „Všetky bankovky sme si nechali. Až na päťtiššiku. Ukážeme ich pravnukom,“ hovorí nám **Vincent Eliáš**.

Po prechádzke obcou stretávame smutného čanianskeho kronikára **Imricha Jesenského**. Človek späť s historiou vraví: „Je mi veľmi ľuto za korunou. Bola krásna, dobrá. Vyše sto rokov...“ Nuž, zmena je život. Novú menu pozná aj obyvatelka **Marta Sotáková**: „Kto chodí na dovolenky, vie, čo je euro. Musíme

tomu rozumieť. Najprv boli marky, teraz eurá.“ Stretáme sa však aj s ľudmi, ktorí euro ešte tak dokonale v krvi nemajú.

„Ja sa do toho nerozumiem. Sociálne dávkky dostanem až v pondelok. Staré koruny už nemám. No ak treba platiť eurami, musíme všetci sklať mince, aby suma pasovala. Treba ich v peňaženke hľadať,“ delí sa s nami o svoje skúsenosti **Jozef Mato**.

Susedné Madarsko má forinty, Poľsko zloté, Čechy korunu. Keď sa do pätnástich krajín eurozóny vydáme my, návštevu zmenárne už nebudešme potrebovať. „Peniaze ako peniaze. Len aby ich bolo v peňaženke nadostať,“ triafa do čierneho jeden z oslovených.

Katarína Šimková/red

foto: autorka

• • • • jediná otázka pre

Ako si pomôcť v kríze

Aké alternatívne zdroje energie možno nájsť v mikroregióne Hornád? Odpovedá **Ivan Burčík** z OZ Ľudia a energia:

„V súčasnosti prebieha energetický audit obecných budov. Zameriavame sa na to, aby čo najlepšie ušetrili energiu. Aby sa zistili straty a aby vďaka najmenším zásahom dosiahli najväčšie ušetrenie energie. V mikroregióne Hornád využitie geotermálnej energie

veľmi do úvahy neprichádza. Skôr by sa dala využiť biomasa, solárna a veterná energia. Pri Nižnom Čajji postavila meraciu vežu na jeden rok, aby sa zistilo, či sú tam vhodné podmienky pre veternú elektráreň. Ďalším dôležitým zdrojom energie je pestovanie energetickej rastlín. Aby sme sa vyhli situácii zo začiatku roka,“ zdôraznil Ivan Burčík.

Katarína Šimková

Osveta pokračuje

Nástenné, stolové, kartičkové, jedno- i 12-listové. Také a ešte rôzne iné z hľadiska formy môžu byť kalendáre. Sú každodennou pomôckou v našom živote. Ich význam sa počas storočí nezmenil a ani v dnešnej „digitálnej dobe“ popri rôznych informačných médiách nestratil. Iba ak zmenil – vo forme a obsahu.

Za čas pôsobenia národných buditeľov Bernoláka či Fándlyho

Záber z prvého kalendára z Geče, premeny obce Valaliky, historické fotografie z Hanisku a tváre dnešnej Košickej Polianky.

mali kalendáre osvetové poslanie medzi pospolitym ľudom chudobného slovenského vidieka.

V našom miniregione je nemálo novodobých fándlyovcov, ktorí chcú obyvateľstvu svojich obcí kalendárom povedať viac než to, aký je práve dátum a kto má meniny.

Takéto nástenné kalendáre vydávajú už niekoľko rokov samosprávy obcí Valaliky, Čaňa, Haniska či Košická Polianka. Viaceré z nich boli v minulých rokoch prihlásené do celoslovenskej súťaže „Najkrajšie kalendáre Slovenska“. A veľmi úspešne! Od roku 2002 sa na nej pravidelne každoročne zúčastňovala Seňa. V roku 2007 bol za najkrajší kalendár Slovenska vyhodnotený nástenný - **Valaliky**. Naše obce boli úspešné aj v minulom roku 2008: kalendár Čane **Recepty našich babičiek** sa umiestnil na 3. mieste a **Haniska očami detí** získala Cenu Obecných novín. O priazeň odbornej poroty sa v tomto roku uchádzajú **Okamihy z našej histórie - z Hanisku a Košická Polianka dnes**.

Viac o súťaži kalendárov SR nájdete na: www.najkalendár.sk.

Mgr. Karol Dzugas
foto: red

Obnovený kríž

Prvého februára bol pre Trstené pri Hornáde pamätný deň. Správca farnosti **vdp. Peter Vojtko** vysvätíval novopostavený kríž. Občania sa naň vyzbierali a postavili ho po tom, čo pôvodný z roku 1902 od rodiny Angelovej búrka v máji minulý rok zničila. Obec uhradila náklady za likvi-

dáciu zničenej lípy i kríža. Osobitná vďaka za aktívny prístup pri vybavovaní všetkých písomných náležitostí potrebných k výstavbe nového kríža patrí **Margite Juhászovej**, rodenej Rabovej. Slávnosť umocnil bohatý kultúrny program.

František Hančák, red

V Trstenom pri Hornáde sa dvore vynovenej knižnici pomaly nezavárajú. Kľučku si podávajú terajší i bývalí žiaci základnej školy. Lákajú ich totiž nové knihy. Knižky z peča našich i zahraničných autorov

Elektronizácia a revitalizácia školských knižníč 2008 Ministerstva školstva (Ďalšou obcou, ktorá uspešala v grantovom kole bola Haniska.) za 100 000 Sk (3 319,39 eur) kúpili nové knihy, zelektronizovali kniž-

Knihy na dračku

sa zaviazali čítať aj malí prváčikovia, ktorí v deň otvorenia 29.1.2009 slávnostne zložili prísahu a poslavali ich za čitateľov. Knižnica roky zívala prázdnotou, našli by ste tam len staré exempláre. Vďaka projektu Vráťme deti ku knihám s najvyššou podporou v našom mikroregióne v rámci Rozvojového projektu

ničný systém, zakúpili dva počítače. Jeden s internetom slúži návštěvníkom, druhý je pre učiteľa, ktorý sníma knihy podľa kódov. Knižnica je otvorená v stredu a v piatok od 14. do 17. hodiny. Otváracie hodiny rozšíria podľa záujmu.

**red, foto: archív
ZŠ Trstené pri Hornáde**

Prváčikovia pri čitateľskej prísahu.

Vyšli prvé Haniskoviny

Obyvatelia Hanisku dostali viačnočný darček. Ide o prvý obecné noviny vobec pod názvom Haniskoviny. Vyšli v náklade 600 kusov, občania by ich mali dostávať štyrikrát ročne. V „občasníku o Haništanoch a pre Haništanov“ sa možno dozve-

dieť o dianí v oblasti kultúry, športu či školstva. Autor nápadu a starosta obce **Ing. Miloš Barcal** dodáva: „Boli by sme radi, keby boli noviny otvorené čo najširšiemu spektru ľudí. Aby do nich prispievalo čo najviac Haništanov.“

šim

V Gyňove opäť kreatívne a vo väčšom

Ak patríte medzi fanúšikov tворivých dielni, máme tu niečo pre vás. Po úspešnom predvianočnom stretnutí, na ktorom vili ženy na Obecnom úrade v Gyňove adventné vence, sa chystá pokračovanie. Už v nedele 29. marca od 13.00 bu-

dú v kultúrnom dome v Gyňove pripravovať veľkonočné ikebany s kraslicami. Chcete sa zapojiť? Prineste si vyfúknuté vajíčka a 7 eur. Od 18-tej si budete môcť práce zadarmo pozrieť na výstave.

red

Prípad výbuchu plynu v Čani pokračuje

Výbuch plynu v Čani vzbudil v novembri veľkú pozornosť. Čo je v prípade nového? Starosta obce **Michal Rečka**: „V súčasnosti prebiehajú statické posudky. Začína sa podnet na trestné stíhanie SPP a vymáhanie finančných prostried-

kov,“ dozvedáme sa. A ako sa majú pôvodní obyvatelia domu? „Zimu prežili veľmi dobre. V náhradnom ubytovaní majú svetlo i teplo. Zapájajú sa do života obce, videl som, že išli aj do Klubu dôchodcov. Psyckicky sú na tom lepšie.“

šim

Bola to ťažká práca, ale na nás závod nedáme dopustiť'

Jolana Takáčová a Gitka Papcúno-vá z Valalíka sa kamarátia už 58 rokov. Ich rodičia boli susedmi cez cestu. V obci ich teraz vidno v klube seniorov i v speváckej skupine Parádne nevesty. Sedia spolu v kostole. Kamarátky na život a na smrť. Pomáhajú si pri problémoch doma, pomáhali si aj v práci.

som robila ráno, moja polovička poobede. Ďalší týždeň opäťne. Naši manželia boli zámočníkmi a my žeriavničkami. Naša pracovná doba nebola nikdy osem hodín. Desať hodín, či dvanásť, bolo aj šestnásť. Kým sme neskončili. Obe sme mali štyri deti a sme rady, že sú v poriadku. Tako sme pracovali celý život, bolo to veľmi ťažké,

Kamarátky

Dlhoročné žeriavničky - pani Papcúnová a pani Takáčová.

Poznáte žeriavničku s viac ako tridsaťročnou praxou? My už áno. Dokonca dve. Pani Papcúnová pracovala štyridsať rokov a pani Takáčová 34 a pol. Kde? V ZIPP (Závody inžinierskej a priemyslovej prefabrikácie) Geča – prvej a najväčšej z firiem mikroregiónu, ktoré v Abovskom hlásniku predstavíme.

V ich časoch tam pracovalo štyridsať žien, teraz ich tam je len šest. Dôvod? Ako iste uznáte, nie je to ženská práca.

„Strydali sme sa s mužmi na zmeny. Ja

na život a na smrť

veľmi kruté, ale nedáme ani za nič, že sme mohli pracovať tak blízko,” spomínajú kamarátky.

„V hale sme prenášali všetko ťažké. Formy, armatúry, betón. Na linke s dvoma – troma formami sme sa narobili menej, ale väčšinou viac. V prestávkach som si čítala novinky, lústila krížovky. Niekoľko sme čakali, inokedy sme si nevydýchli ani minútu,” približuje nám na návštive u kamarátky

Nové technológie vo firme.

svoje zamestnanie pani Papcúnová. Pani Takáčová dodáva: „Po nástupe v sedemdesiatom prvom som po troch rokoch viazania armatúry išla za žeriavničku. Skoro polovicu života som na linke prenášala formy. Niekoľko aj pätidesiat za deň. Každú som musela doniesť, vypnúť na šestmetrový železný rám – vahadlo. Po dlhej dobe som ho vylepšila. Nápad sa ujal aj v Bratislave. Potom zapnúť, vytiahnuť výrobok, odnieť na vlečku, doniesť armatúru – napríklad viazané železo, na ktorom stojí deka strechy, položiť. Chlapci to potom vyčistili, vymastili, zabetónovali a zase ukladali na seba. Pomedzi to bolo treba púštať paru, aby sa výrobky vysušili a na druhý deň

V ZIPPke bol podľa slov dlhoročných pracovníčok dobrý kolektív, za socializmu ich bolo okolo 360. Povestné zájazdy do Maďarska, fintenie na Deň stavárov, aj to patrilo k životu v podniku. „Každý dostával odznaky, súťažili sme o najčistejšiu linku. Môj kolega bol taký pracovitý, by bol zahynul, keby sme nevyhrali!“ spomína pri šálke čaju pani Takáčová.

„Náš“ podnik

Hoci je pani Takáčová na dôchodku už päť rokov, o ZIPP – ke hovorí ako o našom podniku. „Minule som išla okolo stavby na Mlynskej ulici blízko redakcie Abovského hlásnika v Košiciach. Stáli tam chlapci v montérkach a prilbách ZIPP. Pri-

sa proces zopakoval.“

Zippka postavila z časti Tesco, Carrefour, Kaufland. „Naše výrobky – betónové konštrukcie obvodové múry, strešné panely, nosníky, väzničky tvoria základ stavby,“ dozvedáme sa.

Nielen prácou žije človek

Ziadna práca nie je ideálna, to priznáme všetci. Jolana Takáčová však vie, že keď človek niečo chce, dosiahne to. „Ne-bola schôdza, na ktorej by sme chýbali. Cez odbory sme si vydobili všetko, čo sme chceli.“ Pani Papcúnová pridáva: „Riadiť nešiel proti nám, nebral nás iba ako zamestnancov. O všetkom sme sa radili spolu. Aby sme mali teplé jedlo, už o desiatej sme išli na obed. Cítili sme sa ako doma.“

hovorila som sa im slovami milí kolegovia. Hoci sú z Bratislav, ale je to nás podnik,“ spomína si pani Takáčová. „Keď ako dôchodkyne chodíme po celom Slovensku, ideme cez Prešov, vidíme obchodné domy Baumax, Tesco, ideme cez tunel Branisko a vieme, že máme na ňom podiel. Aj na metre v Prahe. Keď otvorili prvýkrát Carrefour, vzal ma tam zať so slovami, že sa ideme pozrieť na ten nás obchod. Vrável mi, nech sa len držím vozíka a hľadám naše výrobky. Zbadala som hneď naše betónové nosníky pod stropom predajne. Vyhlíkli mi slzy. Predsa máme kus roboty na svete. Bola som veľmi zžitá s týmto závodom. Hoci som na dôchodku, na návštěvu by som šla aj o polnoči,“ končí naše rozprávanie Jolana Takáčová.

Katarína Šimková

foto: autorka a archív ZIPP Geča

Byť v regióne sa počíta

Ako vyzerá spolupráca firmy ZIPP Geča s mikroregiónom Hornád? Odpovala Ing. Milan Truhan, riaditeľ a konateľ spoločnosti ZIPP Geča:

„Spolupráca je veľmi dobrá. Vzorne platíme dane, čo každý starosta privíta. Teraz zamestnávame 130 ľudí. Zopár z nich je z Košíc, ale samozrejme zamestnanci dochádzajú z okolitych obcí, zo Ždane, Čane, Geče, Valalík, Trsteného pri Hornáde, Gyňova a Skároša. Máme veľmi dobré vzťahy so starostami. Keď organizujú nejakú akciu na okoli, snažíme sa prispieť. Vo Valalikoch sa nám podarilo pri stavbe športovej haly presvedčiť starostu a projektantov o našich prednostiah. A výsledok? Dnes je to krásna telocvič-

ňa a myslím si, že môžu byť na ňu hrdí. V Čaní sme spolupracovali pri stavbe Obecného úradu, krytého bazénu pri Základnej škole. Sú to drobnosti, ale je to v regióne a to sa počíta.“

Na spoluprácu s firmou ZIPP sme sa opýtali aj starostky Geče Moniku Bérešovej:

„Pôsobenie podnikov v našej obci cítiame na našich príjmov. Dažď z nehnuteľnosti zo ZIPP tvorí 37,7 % zo všetkých príjmov z dane z nehnuteľnosti. Spolupracuje sa nám dobre. Ak potrebujeme ich výrobky alebo betón, môžeme sa spoločne. Naposledy sa tak stalo, keď sme osadzovali tabuľe pri vstupu do obce. Plánujeme stavat škôlku, taktiež nám prislúbili pomoc.“

šim

Riaditeľ oblasti Ing. Milan Truhan.

Abovský hlásnik medzi cestári

Hlavné mesto Japonska je od mikroregiónu vzdialené takmer 9 000 km vzdušnou čiarou. Približne len majú po tohtoročnej zime narátané tachometre pluhovacích vozidiel a tie posypovacie asi polovicu. To všetko iba v čanianskom obvode, ktorý zahŕňa 100 km cest! Pod okres pritom spadá skoro 500 km a Košický samosprávny kraj (KSK) vlastní na svojom území celkovo až 2 000 km... Na stovku kilometrov našich komunikácií išlo okolo 2 000 ton posypového materiálu.

ba opraviť. Postupnosť je taká ako pri zimnej starostlivosti. Určujúcemu je frekvencia dopravy. Najprv cesty II., potom najviac využívané úseky III. triedy a nakońiec aj ostatné. To sa týka posypovania, vysprávok, úpravy krajnic až konšenia."

Odhrnuli sneh

„Teraz v zime robíme nonstop na dve zmeny. Aj v noci sú vždy pripravení jeden nakladač a štyria šoféri,“ opisuje cestmajster Jozef Výrostko, vedúci obvodu v Čani. Pracuje tu dvadsať päť ľudí. Aká bola zima? „Priemerná. Častejšie záveje a snehové jazyky sa tvorili napríklad v Skároši a Trstenom pri Hornáde, trochu tiež v Haniske, Sokoľanoch a Kokšove-Bakši. Ak muži neposypujú cesty, rúbu kríky a orezávajú stromy.“

Na jar ich automaticky čakači opravy cesty II. triedy smerom na Slanec. „Tá pôjde najskôr a po nej ďalšie z Bohdanovca na Bidovce. Nasledujú vysprávky na spojenie Haniska, Sokoľan, Čane, Ždane a Nižnej Myšle, ktoré je ďalším veľmi využívaným úsekom. Termín podľa počasia. Začiatok práce plánujeme na koniec marca. Záleží to na spustení obalovačiek na výrobu asfaltových zmesí. My spolupracujeme s prevádzkou v Geči.“

Čo vykonali v posledných rokoch? „Dodávateľským spôsobom, teda prostredníctvom firmy vyberajte cez verejnú súťaž, zabezpečil vo Valalikoch pred dvoma rokmi Košický samosprávny kraj nový koberec. Spolufinancoval aj cyklistický chodník. Všetko, sa-mozrejme, v spolupráci s tamojším obecným úradom. Kto viede, či sa podarí tohto roku tiež Geča a Čaňa. Koberecová úprava pred dvoma rokmi uzrela svetlo sveta aj medzi Ždáňou a Trsteným pri Hornáde.“

Ing. Gejza Keszi, vedúci strediska so sídlom v Moldave nad Bodvou, pod ktorý patrí aj Cestmajstertský obvod v Čani.

Tohtoročné novinky? „Dostaneme gréder z Moldavy nad Bodvou,“ odpovedá J. Výrostko. Ide o vozidlo s nastaviteľnou radlicou, ktorou môže zrezávať krajnice. Bager, ktorý by potrebovali na priezkopy, však nemajú ani v sídle okresu. Ocenili by aj novú kosačku. Majú iba jednu, s ktorou stihnú dve kosby za rok. Ideálne by však boli tri až štyri.

Cestujeme veľa do Košíc

Komunikácie sú vytiažené. „Oproti iným okresom sme na tom možno najhoršie. Mnohí ľudia dochádzajú za prácu do Košíc,“ popisuje Ing. Gejza Keszi zo Správy cest KSK, vedúci strediska v Moldave nad Bodvou, pod ktoré patrí nás čaniansky obvod.

Ako prebieha systém údržby? „Od jari vytipujeme úseky, ktoré tre-

až do Tokia

A kompletnej oprave cesty? „Väčšie úpravy už idú cez verejnú obstarávanie. Kraj vyberie prostredníctvom súťaže firmu na vykonanie týchto prací. My nemáme finišéry, buldozéry, bágre...“

Cesty II. a III. triedy prešli pod správu kraju 1. januára 2004. Ukazuje sa to ako dobré riešenie. „Urobili sme veľa úsekov, ktoré by v takom rozsahu neboli možné. Predsa len, rozhoduje o nich naše zastupiteľstvo a nie Bratislava,“ pochvaluje G. Keszi.

Kto tlačí, ten ide

Cestári majú hodne práce a postupujú podľa svojho harmonogramu. Ak je však nutná oprava nejakého úseku mimo plánu, určite zavážia pripomienky občanov a, prirodzene, tlak starostov.

Drahoslav Magdoško
foto: autor

Kto sa na Slovensku stará o cesty?

Národná diaľničná spoločnosť - rýchlosťné komunikácie
Slovenská správa cest - cesty I. triedy
vyšie územné celky - cesty II. a III. triedy
obce a mestá - miestne a účelové komunikácie

dra

Dobré vediet!

Správa cest Košického samosprávneho kraja je členená na riadiťstvo a päť územných obvodov správy a údržby. Oblast Košice – okolie spadá pod Správu a údržbu so sídlom v Moldave nad Bodvou a člení sa ďalej na tri cestmajstertské obvody so sídlami v Moldave nad Bodvou, Čani a Košickom Klečenove. Všetky obce nášho mikroregiónu ležia v čanianskom obvode. Ten je ohraničený na západe Haniskou, Sokoľanmi a Bočiarom, na severe Košicami a cestou I. triedy vedúcou na Michalovce a na východe Kalšou a Bidovcami.

Partia z čanianskeho obvodu pri vozovom parku. Správa cestmajster Jozef Výrostko, Ladislav Majoroš, Milan Furman, Martin Štefaničin a Gabriel Vojtka.

Po stopách listu

Starosta víta tipy občana

Do redakcie sme dostali podnetný list od nášho čitateľa Ondreja Pravdu z Belža. Píše:

Milá redakcia,
ozývam sa Vám ako Váš novozískaný čitatel Abovského hlásnika. Dostal som sa k nemu vďaka manželke a jej babke. Keď sme sa prestáhovali do domčeka v obci Belža, prvýkrát sme sa stretli s týmto novinami.

Spracovanie a obsah Vášho hlásnika nás zaujali. Občanmi obce sme len od októbra minulého roka a ešte nepoznáme ľudí z obce, ale mali sme už možnosť sa stretnúť s naším starostom, pánom Prekopom. Ten sa nám snažil, okrem iného, na miernodnej schôdzi ponúknut možnosť získať nájomné byty (ako ďalšia možná alternatíva bývania) aj so zástupcom firmy STOPA s.r.o. Výstavba by spočívala v premene kultúrneho domu a jeho nadstavby na 7 bytových jednotiek.

Chcem sa opýtať, či by bolo možné poskytnúť nejaké informácie, ktoré by sme mohli vďaka Vašej redakcii získať, napríklad o bývaní, o stavani nových nájomných bytov v okolitých obciach, o kanalizácii, o vodovode, o hygiene a o kvalite vody v studniach, o vplyve polnohospodárskej výroby na pôdu a na kvalitu

vody, o situácii s túlavými psami po uliciach a jej riešení.

V článku (3. ročník, č. 04/08 - december) s názvom *Malé obce musia čakať bola informácia o kanalizácii a o možnosti distribúcie pitnej vody v obciach Východoslovenskými vodárnami Košice*. Nebola by možná (polemizujem) spolupráca viacerých obcí, ktoré riešia spoločný problém? Tu by som sa chcel opýtať, či nemáte informácie ako je to v obci Seňa s vodovodom a kanalizáciou, pretože obec Belža by v spolupráci s obcou Seňa, mala mať možnosť napojenia a využitia spodnej vetvy kanalizácie aj vodovodu.

A čo na záver? Poslednou vetou by mohlo byť konštatovanie, že sme boli trošku sklamani, že sme sa o obci Belža nič nedočítali, no zároveň veríme, že v ďalších číslach Vašich novín bude aspoň zmienka o našej obci.

S pozdravom,
Ondrej Pravda, Belža

Požiadali sme o odpoveď starostu obce Belža Róberta Prekopa. Abovský hlásnik oceňuje jeho aktívny prístup. Navštívil nás osobne v redakcii, privítal čitateľovu iniciatívu a rád odpovedal:

Starostom som niečo vyše dvoch rokov a čoraz viac zistujem, kolko problémov má naša obec. Jedným z nich je aj už chátrajúci kultúrny dom. Do jeho rekonštrukcie by bolo potrebné investovať nemalé finančie. Koncom minulého roku som preto privítal možnosť reálne získať finančné prostriedky na nadstavbu a prístavbu nájomných obecných bytov s finančnou podporou Ministerstva výstavby SR a Štátneho fondu rozvoja bývania. Obec by prispela iba minimom peňazí. Vzhľadom na to, že nie každý má možnosť získať hypotéku na byt, resp. výstavbu alebo kúpu rodinného domu, viacero mladých rodín v našej obci vitalo príležitosť ako sa osamostatniť a získať bývanie. Na strane druhej by vzrástol majetok obce a časť kultúrneho domu by bola už zrekonštruovaná. Je mi veľmi ľúto, že tento projekt neboli schválený.

Tohto roku si obec dala ako prioritu č.1 pokračovať v dostavbe kanalizácie a vodovodu, na čo občania už netrpezlivovo čakajú. Táto iniciatíva si vyžaduje veľmi veľa úsilia a času. Nejde všetko tak rýchlo, ako by som chcel, ale popri funkcií starostu na tretinový úvazok mám aj riadne zamestnanie. Aj napriek tomu snažím sa obča-

nom vyjsť v ústrety a riešiť ich priponiemky a návrhy.

Na jar tohto roku bude dokončená zastávka autobusu, s ktorej výstavbou sa začalo koncom roka 2008. Ak nám to finančná situácia dovolí, chcel by som tohto roka aj obnoviť park. Popri všetkých týchto váznych veciach je potrebné myslieť aj na kultúrne využitie našich občanov, čoho dôkazom je aj Deň obce v Belži, ktorý sa stáva tradičiou. Veľmi milo ma prekvapila iniciatíva našich občanov, ktorí pod vedením pána Pástora zakladajú spevácky súbor a prvýkrát chcú vystúpiť pred svojimi spoluobčanmi a tak obohatiť program tohto podujatia.

Ak ide o šport v obci, malí i veľkí mali možnosť počas zimy využiť sa na klzisku za kultúrnym domom. Ďalšia dobrá správa je, že p. Milan Hančák zakladá stolnotenisový klub. Záujemcovia si budú môcť zahrať stolný tenis v priestore sály kultúrneho domu.

Pretože naša obec nemá možnosti vydávať vlastný obecný časopis, rozhodol som sa zvýšiť informovanosť našich občanov vydávaním letákov, z ktorých sa občania dozvedia o najdôležitejších otázkach zo života obce. Aj práve preto som nesmierne rád, že vychádza Abovský hlásnik, kde sa naši občania dočítajú, ako sa žije v iných obciach nášho regiónu.

**Róbert Prekop,
starosta obce Belža**

Exkluzívna súťaž pre čitateľov

O erboch

susedia? Čo ak by sme sa spýtali na to, ako vyzerá erb obce na druhom konci regiónu?

Vedeli by ste na tieto otázky odpovedať? Nuž neváhajte a využite šancu získať exkluzívnu cenu

– upomienkové predmety, knihy, pochutiny v darčekových košoch. Troch čitateľov, ktorí správne priradia všetky erby k obciam, odmeníme. Na vaše odpovede sa tešíme na adresu redakcie: Abovský hlásnik, Štefánikova 6, 040 01 Košice.

red

V Čani plánujú tento rok riešiť integráciu Rómov do spoločnosti. Na tento účel by sa mali zrekonštruovať staré priestory kotelne bývalej základnej školy a vybudovať Integračno-vzdelávacie centrum pre rómskych občanov.

Projekt terénno-sociálnej práce prebieha od augusta 2008 do júla 2010. Je spolufinancovaný cez operačný program Zamestnanosť a sociálna inkluzia, Európsky sociálny fond a Fond sociálneho rozvoja. Obec Čaňa získala nenávratný finančný príspevok 135 026 eur (4 067 805 Sk.). Pracovníci poskytujú sociálne poradenstvo v oblasti nároku na sociálne dávky a príspevky, pomáhajú vypisovať tlačívá na so-

Projekt terénno-sociálnej práce

V Čani integrujú Rómov

ciálne účely. Ich pracovisko sa nachádza v priestoroch športovej haly v Čani.

Od fungovania projektu terénno-sociálni pracovníci pomohli starobrným dôchodcom so zabezpečením liekov, lekárskych odborných vyšetrení a podaním žiadostí o umiestnenia Domovov sociálnych služieb. Sociálne slabším rodinám pomohli s vypísaním tlačív na dávky v hmotnej núdze. Zdravotne postihnutým občanom asistovali pri vypísaní žiadostí na kompenzačné dávky a príspevky. Terénn - sociálni pracovníci spolupracujú s polí-

ciou, lekármi, školami, ÚPSVaR Košice a Úradom splnomocnenkyne vlády pre rómske komunity Košice.

ch

Kontaktné údaje:

Obec Čaňa, Osloboditeľov 22, 044 14 Čaňa, Kontaktná osoba: Michal Rečka, starosta obce Webová stránka: www.obeccana.sk, E-mail: obeccana@centrum.sk, telefón: 055/699 92 06.

Hanišťania menia tvár obce

Vyhral Domb

Hanišťania – spolu to zvládne me je názov víťazného projektu v Haniske. Na jeho konci bude upravený Domb - v súčasnosti zanedbaná obecná plocha.

Projekt odštartuje 28. marca v tamojšom kultúrnom dome. Občania sa tam stretnú so zástupkyňou neformálnej skupiny mladých **Denisou Dzurovou i Martinou Pauľíkovou** z donorskéj nadácie Ekopolis. „Našou hlavnou myšlienkou je, aby sa obyvatelia zapojili do plánovania a samotnej realizácie,“ hovorí paní Dzurová.

V rámci stretnutia si občania pozrú spomínaný priestor. Budú mať

možnosť komunikovať s projektantom, ktorý zohľadní ich námetu. Vyjadrujú sa aj v ankete.

Súčasťou projektu je tiež vytváraná súťaž v základnej a materskej škole o tom, ako by Domb strvánil deti.

Projekt podporila nadácia Ekopolis a ČSOB sumou 4 980 €. Samotná realizácia bude dobrovoľná, pomoc prislúbili starosta obce a pracovníci obecného úradu, Jednota dôchodcov, ZŠ a MŠ. Určite sa zapoja aj ďalší obyvatelia Haniske. Finančnú pomoc prislúbil František Oravec - Agro a Jozef Fekeťe - Bena servis.

red

Prírodné vedy v Trstenom majú úspech

Špeciálnym projektovým vyučovaním chémie, fyziky a prírodopisu sa môžu pochváliť na Základnej škole v Trstenom pri Hornáde. Po skončení dvojročného projektu na zriadenie modernej učebne, na ktoré dostali 0,5 milióna Sk (16 596 eur)

z Európskeho sociálneho fondu, bude táto extra aktivity prebiehať aj nadálej, teraz už však výlučne v réžii školy. V škole v októbri tiež otvorili zrekonštruovanú internetovú učebňu s novými stolmi a vybavením.

red

Hoci sa projekt skončil, aktivity pokračujú.

Trstené pri Hornáde

• • • • čo dokážeme

Nová lampa pred kultúrnym domom v Trstenom pri Hornáde niekomu zjavne prekážala. Skončila na zemi.
foto: OcÚ Trstené pri Hornáde

Nejaký „dobrák“ uložil do odpadovej nádoby na komunálny odpad aj žeravy popol. V smetiariskom aute začalo horieť, muselo celý obsah vysypať na cestu. Narobil tak prácu nielen hasičom, ale aj obci pri upratovaní.

foto: OcÚ Haniska

K Materskej škole v Košickej Polianke neodmysliteľne patrí nádvorie. Po nájazde sprejerov takto vyzerá ohrada MŠ.

foto: kdz

Veselice v našom mikroregióne

Vo Valalikoch s veľkým záujmom

Až 250 zábavchitvých sa zišlo vo Valalikoch 14. februára na 19. ročníku tradičného valalického fašiangového plesu. Krátky kultúrny program zabezpečila Základná umelecká škola Valalík a tanečníci z tanečnej školy Meteor. Na plese sa zúčastnila aj poslankyňa Národnej rady SR **Mária Sabolová** a europoslanec **Ján Hudacký**.

Plesalo sa aj v Kokšove – Bakši

Do rána bieleho sa zabávali posledný januárový deň v Kokšove – Bakši. Takmer sto hostí tancovalo v rytme skupiny Duo Gemini, vystúpili aj žiaci zo Základnej umeleckej školy z Valalíka. Na už 15. fašiangovom plese nechýbala ani bohatá tombola.

Špeciálna torta v Košickej Polianke

Gongom ukončili plesovú sezónu na Slovensku v Košickej Polianke. Siedmy Poliansky fašiangový ples organizovala obecná samospráva pod vedením starostu. Na znak toho dali upieť výnimočnú tombolovú cenu – tortu s erbom obce. Vystúpili Pavelčákovci, Mažomoletky a tanečná škola Meteor.

V Haniske s netradičnou tombolou

Imitátor Jona Bon Joviho **Rado Moznich**, pečené prasiatko či kuka nádoba na odpad ako cena v tombole. Aj to ste mohli vidieť a zažiť na druhom reprezentačnom plese obce Haniska. Sedemnástej januára sa o zábavu postarala nielen skupina Family, žiaci ZUŠ z Valalíka, sládkový súbor ZUŠ Jantárova Košice – Anjelské husle, ale aj rómska ľudová hudba zo Sečoviec.

V Ždani sa zabávali rodiny

Príchod nového roku oslavili v Ždani netradične, keď spolu okolo 130 detí a ich rodičov trávili silvestrovský večer na Plese kresťanských rodín v kultúrnom dome. Pre deti organizátori pripravili rôzne hry a súťaže, dospelým a mládeži zasa hrala počas celého večera živá kapela. Neobvyklú formu zábavy si pochvalovali hlavne rodičia, keďže mali svoje ratolesti pod dohľadom a príjemný večer s ohňostrojovým finále mohli stráviť aj v spoločnosti svojich blízkych a priateľov. Už teraz sa všetci tešíme na tretí ročník podujatia.

Vychýrený Školský bál v Trstenom

Tančovalo sa aj v Čani, Sokoľanoch i Trstenom pri Hornáde. Jediný ples svojho druhu v mikroregióne pod taktovkou Občianskeho združenia rodičov pri ZŠ Trstené poctili návštuvou hostia zo širokého okolia. Vystúpenia žiakov základnej školy i huslistov zo ZUŠ Valalíky prispeli k dobrej nálade. Už ôsmy raz využijú výtažok z plesu na nákup učebných pomôcok. „Je to pre nás veľká pomoc,“ uviedol riaditeľ ZŠ **PaedDr. Ladislav Juhás**.

Vyvrcholením plesovej sezóny bol v Ždani ôsmy ročník Tanečného večera so skupinou Senzus. Konal sa po dvojročnej prestávke, spôsobenej úmrтím speváka Dušana Hergota, ale aj rekonštrukciou Kultúrneho domu. Za všetko hovorí podávanie **Žanety Frankovej s rodinou**: „Z úprimného srdca däkujem za nezabudnuteľný večer, príjemné prostredie, krásne kvety i dobré jedlo. Teším sa na ďalšie stretnutia.“

red, foto: OcÚ Kokšov - Bakša, OcÚ Haniska, Vladimír Mucha, OcÚ Ždaňa

Pripravované akcie Kultúrneho centra Abova

Dargovská ruža - 19. 04. 2009 o 13.30 hod., Kultúrny dom Svinica

39. ročník prehliadky sólistov spevákov, ľudových rozprávačov a speváckych skupín okresu Košice – okolie

26. ročník prechodu Z Polianky do Polianky - 2.5. 2009, Košická Polianka

Špívanečky mojo - 14.6. 2009, Slanec

regionálna súťaž pre spevákov ľudových piesní

„Zo šúpolia a pálkay“ - výstava E. Krivdovej

20.6. 2009, Rozhanovce, Obecný úrad v rámci Abovských folklórnych slávností 2009

Abovské folklórne slávnosti Euro Folk Rozhanovce 2009

20. – 21. 6. 2009, Rozhanovce, obce Abova

XXXXI. ročník folklórnych slávností – prehliadka folklórnych kolektívov a jednotlivcov

Dni mikroregiónu Hornád - 27.- 28.6. 2009, Ždaňa a obce mikroregiónu

Tradičné dvojdňové podujatie

Štart kultúrneho centra

V našom kraji to žije. Na piatok 24. apríla 2009 sa chystá otvorenie nového Kultúrneho centra Abova so sídlom v Bidovciach. Do kultúrneho domu, ktorý je súčasťou obecného úradu na adrese Bidovce 210, sú pozvaní starostovia obcí okresu Košice – okolie, novinári i verejnosť

z blízkeho okolia. Program začne o 17:00 a jeho významnou súčasťou sa stane prezentácia nášho mikroregiónu. Návštěvníci ho spoznajú

prostredníctvom výstavy fotografií Mikroregiónu z tvorivej dielne Communciation House, ktorá potrvá aj dva týždne. **dra, foto: autor**

Ako chuťovku vám prinášame jednu z fotografií na pripravovanú výstavu. Jazero Tajvan v Čani.

Vyhodnotenie súťaží

V minulom čísle sme vám priniesli krížovku. Správne riešenie znie: „čakanie na slovo.“ Do redakcie sme dostali päť správnych odpovedí. Cenu posielame **Márii Jámborovej** z Čane. Oslovili sme vás aj s otázkou, ako sa správne skloňuje názov obce Kokšov – Bakša. Dostali sme len jedinú, žiaľ, nesprávnu odpoveď. Súťaž preto predĺžujeme a povzbudzujeme vás v pátraní po tajoch slovenského jazyka.

red

Na Srnčej stope 374 pátračov

Na Tri krále, o krok dále. Vraví sa v perekadle. My sme si na Troch kráľov prešli tých krovov viac. Akcia Srnčou stopou pod vedením poľovníkov a priateľov prírody obce Skároš sa opäť vydarila. Už po šestnásťty raz sa od základnej školy kráčalo cez pole aj cez les so zastávkou na teply čaj, vedomostný test pre deti a naplnenie kŕmidiel pre srnky až ku stanovištu s gulášom, divinou, výstavou živých zvierat i trofejí, možnosťou zastrieľať si zo vzduchovky či povoziť sa na koni. A ak ste mali šťastie, mohli ste si odniesť aj výhru z tomboly.

Priroda kontra technológia, obe bojujú o detského fanúšika.

Prečo však využiť niektorý z posledných dní volna a ísť vymrznúť vonku? Dôvod nám prezradila **Jolana Obšitošová**, jedna z 374 účastníkov: „Na takéto akcie chodíme často. Máme radi prírodu. Už pre ten pocit.“

Príroda vs. počítače

„Keď začal fungovať internet, prešli sme s otcom celý Skároš do okola, sneh bol po kolená, niečo krásne. Nikoho z dediny sme však nestrelili vonku. Akciu sme vymysleli najmä pre deti. Aby nesedeli celý čas pri počítačoch, aby vyšli do prírody. Prvý ročník si pamätám 13 účastníkov, potom bol skok na 27, tretí rok nás bolo 86 a vtedy sme začali varíť aj guláš a narásť to až do takých rozmerov ako teraz,“ porozprávala nám o začiatkoch krstného mama akcie **Eva Fedorová**.

Ak sa zídu skoro štyri stovky ľudí, vyžaduje si to svedomitú organizáciu. „Hreje ma pri srdci, že na tom pracuje sedemdesiat Skárošanov. Každý má úlohu, za ktorú do bodky zodpovedá. Dva týždne po akcii máme vyhodnotenie. Povie-

me si rovno, čo bolo zlé a odovzdávame rády v mene srnčeka Drahoša a srnky Margaréty. Raz sa stalo, že jeden z organizátorov zabudol chlieb, išiel ho kúpiť do Košíc, zatial, čo ho mal doma. Dostal teda rád suchej kromky,“ dozvedeli sme sa od krstnej mamy záklusné informácie. „Snažíme sa, aby bola každý rok akcia iná. Tentoraz vystavujeme iné zvieratá, máme inú ponuku v bufete,“ porozprával nám organizátor **Martin Molnár**.

A čo na Srnčiu stopu láka jej návštěvníkov? „Prišiel som kvôli pohybu, postretávam kamarátov. Počádzam zo Ždane. Chodili sme sem z Myšle i Skároša. Dobre nám padne, keď trocha pospomínáme na mladosť,“ vyslovil sa **Július Hatraš**.

P. S.: Vedomostný test určený pre deti potrápil aj redakciu Abovského hlásnika. Ako by ste dopadli vy? Vyberáme jednu z otázok:

Prvé parožie končí svoj rast vo veku:
a) 4 mesiace, b) 14 mesiacov, c) 24 mesiacov.

Na Vaše správne odpovede čaká-

• • • • recepty

Veľkonočný pečený syrek

1 balík sójovej drte namočíme do vývaru, kde sme varili údenú šunku. Pripravíme kvások: 25 dkg hladkej múky, polovicu droždia, štipku soli, štipku cukru a pridáme vlažnú vodu a vypracujeme cesto. Keď je vykysnuté pridáme 8 až 10 vyšľahaných vajíčok, zelený petržlen, trochu vegety, mleté čierne korenie, môžeme pridať uvarenú a pomletú slaninku, tak asi 10 až 15 dkg. Cez sitko precedíme sóju a všetko spolu zmiešame a dáme upieť na vymostený strúhankou posypaný pekáč.

Chutí ako mäsový.

Opekané jablká na rýchlu večeru

Jabĺčka nakrájame aj so šupkou na hrubšie mesiačiky, dáme na panvicu olej. Keď je teplý, jabĺčka opečieme. Keď sú mäkké, vyberieme ich na tanier. Môžeme posypať opečenou strúhankou, cukrom, škoricou a teplým maslom.

Recepty sme dostali od **Alžbeta Karalyosovej** z Trsteného pri Hornáde.

me v redakciu. Za správnu odpoveď získate novičíkú cyklomapu mikroregiónu Hornád. Aby ste do prírody vyšli i na jar.

Katarína Šimková
foto: autorka

Do jelenieho guláša išlo tento rok 100 kíl mäsa, 100 kíl zemiakov. Šúpalo ich 6 – 7 ľudí a mäso krájal iba jeden, lebo má rovnakú mieru.

Kŕmidlá pre srnky nezostali prázne.

Pozvánka zostavovateľa novej cyklomapy

Sútoky, výhľady, kaštiele

Štartujeme v Belži. Stráži ju vyše tristoročný dub. Skutočnou raritou je, že obecný erb ho znázorňuje od 19. storočia. Už vtedy bol symbolom a je ním aj teraz.

Podme ďalej. Pútavý sokoliansky kaštieľ strieda osamotená budova pri Haniske. Práve tu uskutočnili technici prvé rozhlasové pokusy pred vyše osemdesiatimi rokmi. Na chvíľu sme predbehli zvyšok Slovenska.

Pokračujeme. Trochu občerstvenia v niektornej z murovaných valalických studničiek a pauzu si dáme pri jazerách. Čanianske, gečianske... ? Kŕdeľ vtákov, rybári, člny. Alebo zamierime k nedalekým tichým mŕtvym ramenám Hornádu pri Gyňove?

Opäť nasadáme a už sme v Ždani. Miestna agrofarmá chová početné kone. Výhradne pre športové účely, ale na blízkej lúke ich určite zahliadneme v plnej paráde.

Násyp popri rieke nás odťaľ zavedie do Trsteného pri Hornáde. Aj tu nájdeme počojné zákytie bývalej rieky, teraz už mŕtve rameno. A o chvíľu ideme do kopca. Mierime k Skárošu. Z níziny sme prišli do hustých lesov. Ak sa vyberieme po turistických chodníkoch, objavíme viaceré prírodné rezervácie až ruiny stredovekého hradu. A zo Skárošskej vyhliadky možno zazrieme tiež Vysoké Tatry.

Odbočujeme však k Vyšnej a Nižnej Myšli. Obdivujeme kamenný pôdorys kostola na okraji lesa. Pred niekoľkými storočiami tu stála celá dedina, prechádzali tadiaľ každodenne ľudia... Mierime ďalej. Myšlianske obecné múzeum s nálezmi medzinárodného významu... Opúšťame však minulosť a vraciame sa do prítomnosti na rovnaj poľnej ceste popri Hornáde. Šum stromov, spev vtákov. Prechádzame okolo Kokšova – Bakše. Až sme v Košiciach, v časti Krásna.

Ak ešte vládzete, podme ďalej! Zastavujeme sa na čarownom sútoku Torysy a Hornádu, prechádzame záhradkárskymi oblasťami Nižnej a Vyšnej Hutky, stúpame na vrch Radar. Otvára sa nám skutočne široký výhľad na Košickú kotlinu. Za slúžená odmena. Už len Košická Polianka... Alebo predsa ešte vydržíme? V okolí je mnoho iných pekných miest... Na dnes však stačilo.

Chcete sa vybrať sami a už si nepamäťte našu cestu? Alebo bol tento výlet pre vás prirýchly či veľmi dlhý? Máme riešenie. Vy si svoje túry organizujete po svojom a navštívite tiež iné pozoruhodnosti. Najlepšie na bicykli, ale bez problémov aj pešo. A aby ste ich naplánovali čo najlepšie, vyberte sa na cestu s orientačnou pomôckou. Mikroregión práve vydal novú cyklomapu, kde nájdete nielen trasy, ale tiež najzaujímavejšie fotografie a miesta z našej cesty. Aj oveľa viac. Ak náhodou budete mať na návšteve maďarsky alebo anglicky hovoriacich hostí, pokoju ich zoberte so sebou. Mapa myslala aj na nich.

**Drahoslav Magdoško, Communication House
zodpovedný redaktor pre zostavanie cyklomapy
foto: autor**

**Novú mapu kúpite iba za 2,30 EUR
na týchto miestach:**

obecné úrady členov mikroregiónu

zostavovateľ mapy: Communication House, Štefánikova 6, Košice
Info Centrum MIC Košice, Hlavná 2 (OD Dargov), Košice
Informačné centrum mesta Košice, Hlavná 59, Košice
Kníhkupectvo Pezolt, Hlavná 25, Košice
Kníhkupectvo Sabol, Hlavná 86, Košice

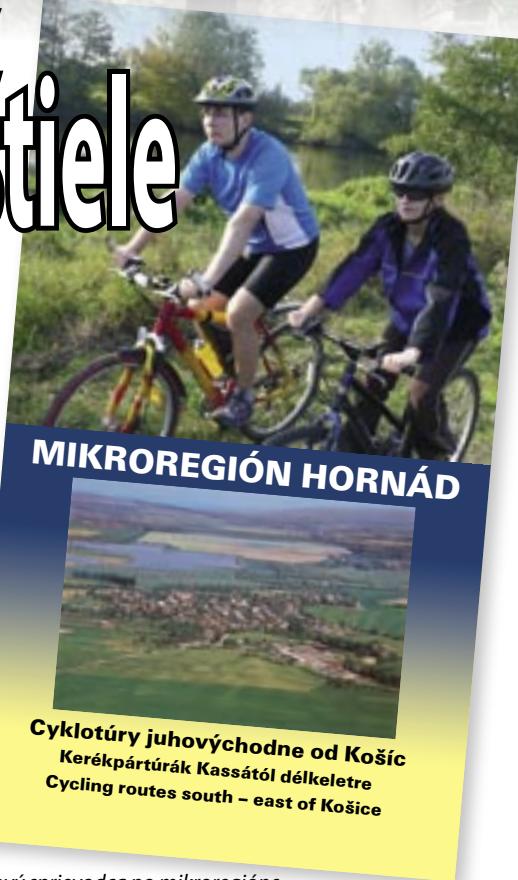
dra

Nová sezóna pre cyklo - 1. máj

Oslávte príchod mája prechádzkou na bicykli. Trasy Hornád a Hornád – Torysa - Hornád ožijú po zimnej prestávke práve na 1. mája. A to veľkom štýle! Výlet organizuje mikroregión Hornád, jeho komunikačný partner Communication House, mestské časti Krásna, Vyšné Opátske až Sady nad Torysou. Štartom predpoludním v Krásnej symbolic-

ky začne sezóna pre všetkých priaznivcov cyklistiky. Na výber budú ľahšie i náročnejšie varianty ciest, vyberie si jednoducho každý. Bližšie informácie sa dozviete v pravý čas na obecných úradoch. Určite vám pomôže aj nová cyklomapa Mikroregión Hornád s obrazovými a textovými zaujímavosťami.

dra

**Nový sprievodca po mikroregióne
a jeho okolí už v predaji!**

Gyňov / Hernádgönyű Obecný úrad Gyňov / Községi Hivatal, Municipal Office, Čanianska 3, 044 14 Gyňov Tel.: 055/899 91 19, Fax: 055/899 92 43 gynov@stone.sk
Mŕtve rieky ramená Homadu zostali v lete oblasti vlastne obyby bývalej rieky. Nikdy sa z nich ľahko nevrátila voda, využívanie však je možné. Ak sú z lokality prepravy na riasy na predaj, súne smer rieky, sponzorom leta ľajomre základu. Holoháza , A Holohádzsabályozás után megújul a významný turistický objekt. Iszékkel sohasem tűri et telešem a víz, sem a környező természet lúktetú élete. Ha a kerékpáros útvonaláról átmennek a folyóhoľ oldalán húzódó túlere, megismerni ezeket a csodálatos rikkokat rejtő zúgokat. Krala odkrytie (výlet mŕtvej rieky) je predĺžený až do samotnej obce, kde si odpočinie v oddychové zóne s altánom a výhľadom na obec. A piheňes krátere . Királdácsukat meghosszabbítva eljuthatnak egészén a faluba, itt a piheňzónában felüdühetnek, nyílt húzák és türkizkábel várja az ideérkezőt.
Belža / Bélza Obecný úrad Belža / Községi Hivatal, Municipal Office, Belža 80, 044 58 Seba Tel.: 055/899 28 74, Fax: 055/899 95 80 obecbelza@t-com.sk www.regionhornad.sk/belze/belza/
Strom – rastlina (hlávne tristočný dub), ktorý má vysokú výšku, je vysoký a vysoký, vysoký vysoký v prvej polovici 19. storočia. Už vtedy starý strom poslavol za výhodny symbol. Fa – fašas . Ako vysoké mestské stalo, ktorého holohádzsabályozás bývalo, a felelneho je szerepel. A címer a 19. század elôd felelben keletkezik, a s maturáciou is deug fát mérítik teljesen.
Kostol , Chrám Nanebovstupenia Pána z roku 1808 je najstarším gréckokatolíckym kostolom v mikroregióne. Templom , Az 1808-ban épült, az Úr Menyhembernetének szentelt templom a kisasszony legrégebb görög katolikus tempoma.

Ukážka z textovej časti.

Dve kolesá bez hraníc

Naše združenie sa zapojilo v decembri minulého roku do spoločných projektov prihraničnej spolupráce so susednými regiónmi v Maďarsku. Projekty sú zamerané na budovanie infraštruktúry cyklotrás a na ich ďalšie budovanie a rozširovanie.

V rámci projektu 1 sme za náš región uplatnili kompletné preznačenie cyklotras Hornád dopravnými orientačnými značkami, osadenie informačných tabuľ na jednotlivých stanovištiach, dve požičovne bicyklov a servisného miesta. Zahŕnuli sme aj osadenie lavičiek a stolov popri trase, zriaďenie a vybudovanie troch odpočinkových miest – altánkov a re-

fundáciu nákladov na cyklomapu.

V projekte 2 ide o dobudovanie a opravu povrchu cyklotrás tak, aby bolo možné bicyklom prejsť plynule z maďarskej Hollóházy cez Skároš, Ždaňu, Čaňu, Gyňov, Trstené pri Hornáde naspať do Hollóházy a ďalej s prepojením na cyklotrasu vybudované na maďarskej strane.

Oba podané projekty podliehajú v súčasnosti schvaľovaciemu procesu riadiacim orgánom pre fondy Európskej únie pre projekt prihraničnej spolupráce, sídliačemu v Budapešti.

**Ing. Ján Kokarda,
predseda Rady RZO Hornád**

Na zimnom vzduchu aj v telocvičniach

Ženatí proti slobodným

Korčuliarom a hokejistom urobili počas predchádzajúcej zimy radosť obecné samosprávy a nadšenci. Po starali sa o nové ľadové klziská. Jedno v Haniske, v Čani i v Ždani, ktoré má rozmyry riadneho hokejového ihriska.

V Košickej Polianke zohrali tradičný hokejový zápas ženatí proti slobodným (46:50).

Lyžiarstu stopu v zalesnej pahorkatine medzi Torysou a Olšavou v severnej časti miniregiónu zabezpečili turisti Kluba slovenských tu-

ristov Košická Polianka.

V Skároši a Nižnej Myšli usporiadali tradičné zimné prechody Slanskými vrchmi. „Menej otužilí“ sa mohli počas zimy venovať sezónnemu športu – stolnému tenisu – v Haniske, Čani, Trstenom pri Hornáde, Košickej Polianke i vo Valalikoch. Po Novom roku sa v telocvični ZŠ v Ždani hral nohejbal. Na turnaji zápasilo osem družstiev z celého okolia, víťazstvo však zostało v Ždani u NK – 7 – Ždaňa.

kdz/red

Slanskými vrchmi už štyridsiaty raz

Starosta obce **Marián Karvaník** privítal 95 účastníkov prechodu Slanskými vrchmi, ako aj 85 ročného **Ing. Borisa Havlinu** z Košíc, ktorý turistický prechod absolvoval každoročne od roku 1979. Turisti sa zišli nielen z Nižnej Myšle, ale aj z Čane, Vyšnej Myšle i Košíc a absolvovali 23 – kilometrovú trasu. Štyridsiaty ročník ukončili pietnym aktom pri pamätníku a následne občerstvením v kultúrnom dome.

red

foto: OcÚ Nižná Myšľa

NAJ v histórii prechodu.

NAJdlhšie trvajúca tradícia usporadúvania prechodu v okrese Košice-okolie.

NAJviac ročníkov, až 35 absolvoval, nebohý **Jozef Véber**, jeden zo zakladateľov.

NAJviac účastníkov bolo v roku 1984, rekordných 183 osôb.

NAJstarším účastníkom tohoročného prechodu bol 85-ročný **Ing. Boris Havlina**, ktorý sa zúčastnil mnohých ročníkov a myšľanský prechod sa stal jeho srdcovou záležitosťou. Tentoraz pozdravil účastníkov na štarte a kvôli svojmu zdravotnému stavu ich počkal v cieli v Nižnej Myšli pri pamätníku.

Mgr. Milena Kimlerová

Rybári a ochranári do Trsteného pri Hornáde!

Spolok Priatelia trstenskej prírody pripravuje 18. apríla 2009 veľkú brigádu. Vyčistia staré rameno Hornádu od komunálneho odpadu a naplavienín. Ak chcete pomôcť, skontaktujte sa s vedúcim spolku **Rastislavom Šelepským** na t. č. 0907 910 593. Akciu pripravia

v spolupráci so Slovenským rybárskym zväzom. Jeho zástupcovia pečiatkou potvrdia účasť každého registrovaného rybára. Fanúšikovia tohto športu vedia, že stanovy zväzu vyžadujú účasť na podobnom podujatí aspoň jeden deň ročne.

red

Majstrovstvá Slovenska vo Valalikoch

Po viacerých úspešných podujatiach čakajú na Valaliky dve veľké akcie. Majstrovstvá Východoslovenského regiónu dorasteniek a dorastencov 27. apríla. A vrchol doterajšej organizátorskej práce: Majstrovstvá SR mladšieho žiactva 23. mája 2009 vo valalickej športovej hale. Za úspechom sa skrýva kvalitná práca celého tímu organizátorov.

Stolný tenis dorastencov

Stolnotenisový oddiel Valaliky patrí už niekoľko rokov medzi najúspešnejšie kluby stolného tenisu východoslovenského regiónu. V súťažiach reprezentujú všetky vekové kategórie. Pýchou oddielu sú hlavne ženy a dievčatá. „A“ družstvo reprezentuje klub v Extralige SR, „B“ družstvo v I. lige, dorastenky v I. lige, žiačky v I. lige starších žiačok a I. lige mladších žiačok. Muži vedú tabuľku III. ligy. Dorastenci hrajú II. ligu, starší žiaci I. ligu. Za týmito výsledkami je ale veľa práce dobrovoľných funkcionárov a trénerov na čele s predsedom STO Valaliky **Imrichom Svatom**.

Ladislav Andor a red

Prvý Memoriál Jána Papcuna

Na počesť svojho rodáka usporiadali Valaličania 24. januára turnaj v stolnom tenise pod názvom Memoriál Jána Papcuna. Po úspešnom nultom ročníku sa vydaril aj prvý. Mnohí z 59-tich hráčov z Valalík a okolia ocenili, že turnaj bol otvorený pre všetky vekové kategórie. Aj najmladší účastníci narodení v roku 2001 mali možnosť zahrať si s extraligovými hráčmi. Vítazovi **Petrovi Polovi** z Lokomotív Košice venoval obecný umelec **Ladislav Staňo** putovnú bustu s vyrytým menom.

red

Foto: OcÚ Valaliky

Fotografovanie svadieb

rôznych rodinných a firemných akcií.

Využite voľné termíny fotografovania svadieb na rok 2009.

Zľavy pri rezervovaní termínu od 6,64 € až 25,56 €

Viac informácií získejte na kontaktoch:

Tel.: 0907 441 898 - František Varga, Čaňa

WWW.FOTOSVADBY.SK